

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9CoCsp/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7717210893
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Popovičová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7717210893.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1

9CoCsp/43/2021-

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Popovičovej a členiek senátu JUDr. Gizely Majerčák a JUDr. Aleny Mikovej v spore žalobcu: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom v A., C. XXXX/XXX proti žalovanej: MINIHOTOVOSTĚ, a.s., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 852 453, o určenie úverových zmlúv ako bezúročných a bez poplatkov a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 26.11.2020 č.k. 10Csp/142/2017-196

rozhodol:

1

9CoCsp/43/2021-

P o t v r d u j e rozsudok, vrátane výroku o trovách konania, okrem výroku o zamietnutí žaloby.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

18

9CoCsp/43/2021-

Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, že úver poskytnutý dňa 18.10.2013 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. Úver poskytnutý dňa 14.11.2013 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. Úver poskytnutý dňa 24.1.2014 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. Úver poskytnutý dňa 4.3.2014 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. Úver poskytnutý dňa 26.05.2015 číslo zmluvy XXXXXX je bezúročný a bez poplatkov. Žalovanej uložil povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie 2.995,00 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Náhradu trov konania sporovým stranám nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobou, došlou súdu dňa 5.6.2017 sa žalobca domáhal, aby súd určil, že úver poskytnutý dňa 18.10.2013 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, úver poskytnutý dňa 14.11.2013 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, úver poskytnutý dňa 24.1.2014 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, úver poskytnutý dňa 4.3.2014 bez čísla zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, úver poskytnutý dňa 26.5.2015 číslo zmluvy XXXXXX je bezúročný a bez poplatkov, a žiadal vydať od žalovanej bezdôvodné obohatenie v celkovej výške 3.562,00 eur spolu s 8% ročným úrokom z omeškania od právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že medzi žalobcom a žalovanou boli uzatvorené zmluvy o spotrebiteľskom úvere dňa 18.10.2013, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver vo výške 25,00 eur, dňa 14.11.2013 bol poskytnutý úver žalobcovi vo výške 200,00 eur, dňa 24.1.2014 bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere bez čísla na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver vo výške 350,00 eur, dňa 4.3.2014 bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere bez čísla, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver vo výške 350,00 eur a dňa 26.5.2015 bola uzatvorená zmluva č. XXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobcovi úver vo výške 350,00 eur, pričom žalobca celkom zaplatil na úver zo dňa 18.10.2013 sumu 25,00 eur, na úver zo dňa 14.11.2013 sumu 342,00 eur, na úver zo dňa 24.1.2014 sumu 475,00 eur, na úver zo dňa 4.3.2014 sumu 1.925,00 eur a na úver zo dňa 26.5.2015 sumu 2.070,00 eur. Celkovo žalobca preplatil uvedené pôžičky o 3.562,00 eur. S poukazom na skutočnosť, že vyššie uvedené zmluvy uzatvorené podľa zákona o spotrebiteľských úveroch obsahujú značné množstvo neprijateľných zmluvných podmienok a neobsahujú náležitosti, ktoré musia obsahovať, má za to, že tieto úvery sa považujú za bezúročné a bez poplatkov. Od bežného spotrebiteľa nie je možné oprávnene očakávať, aby za účelom zistenia ceny služby robil zložité matematické výpočty. RPMN v zmluvách je nesprávne uvedená. Uviedol, že zmluvy ako celok je možné považovať podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi za neplatné. Poukázal na nejasné formulácie v časti zmluvy odplata, čo odôvodňuje súdnu kontrolu zmluvy aj v časti ceny úveru. Rovnako cena poskytnutej služby vyjadrená úrokom za poskytnutie úveru je vyjadrená nejasne a nezrozumiteľne. Obsah zmluvy sa snaží klamlivo navodiť, že cena finančnej služby vyjadrená úrokom za poskytnutie úveru je veľmi výhodná. Len zložitým matematickým výpočtom mohol žalobca ako spotrebiteľ zistiť skutočnú cenu poskytnutej služby. K argumentom o neplatnosti zmluvy uviedol, že v argumentoch, ktoré zakladajú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, nemôže obstať ani zmluva o úvere ako celok.

Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní, berúc do úvahy právny názor odvolacieho súdu, vec právne posúdil v súlade s ustanoveniami § 1 ods. 1, 2, § 1 ods. 3 písm. l/, § 2 písm. c/, § 24 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch, §497 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a/ zák. č. 266/2005 Z. z., § 3 ods. 1, § 39, § 41, § 52 ods. 1, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 137 písm. c/ C.s.p. a dospel k záveru, že žaloba žalobcu je čiastočne dôvodná. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že predmetné zmluvy o úvere nie sú spotrebiteľskými úvermi, keďže ide o úvery poskytnuté na dobu kratšiu ako tri mesiace, a to s poukazom na § 1 ods. 3 písm. l/ zák. č. 129/2010 Z. z.. Žalovaná ako veriteľka má postavenie tzv. iného veriteľa podľa § 2 písm. c/ a s poukazom na § 24 ods. 1 tohto zákona. Na predmetnú zmluvu sa vzťahujú taxatívne vymenované ustanovenia tohto zákona § 1 ods. 2 druhá veta, § 2, 3 a 4, § 6 až 8, § 9 ods. 1, 2, 9 až 11, § 11, 12, 14, 16, 17, 19, 23 a 25). Strany sporu uzavreli zmluvy podľa zák. č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, pretože pri jej uzatváraní konala žalovaná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a žalobca, ktorý je fyzickou osobou nekonal v rámci predmetu svojej

obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Preto je v tomto prípade potrebné aplikovať aj ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ako ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa popri ostatných právnych predpisoch, napr. zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako úverové zmluvy podľa § 497 a nasl. Občianskeho zákonníka, i keď za poskytnutie peňažných prostriedkov medzi stranami sporu bola dohodnutá odplata nie vo forme úrokov, ale vyjadrená pevnou sumou, ktorá podľa názoru súdu je zámerne vyjadrená pevným poplatkom a nie percentuálne. Napriek tomu, že veriteľ obišiel túto jeho povinnosť a nevyjadril odplatu vo forme úroku je zrejmé, že dohodnuté odplaty v jednotlivých zmluvách o úvere sú neprimerane vysoké a sú v rozpore s dobrými mravmi, čo vystihuje aj neprimerane vysoká ročná percentuálna miera nákladov pri jednotlivých zmluvách, ktorá sa pohybuje v rozpätí od 2430,96 % po 5135,23 %. Odplatu v takto vyjadrenej výške, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi súd považoval za absolútne neplatné zmluvné dojednanie podľa § 39 Občianskeho zákonníka, z ktorého právneho úkonu nemôžu dotknutému účastníkovi právneho úkonu vzniknúť žiadne práva, či povinnosti. Jedným z dôvodov vzniku bezdôvodného obohatenia je plnenie z neplatného právneho úkonu. Žalovaná skutočne poskytla žalobcovi úver vo výške 1.275,00 eur, pričom žalovanej za uvedené úvery žalobca zaplatil celkovo sumu 4.837,00 eur. V súvislosti s neprimerane vysokými úrokmi zmlúv o úvere, ktoré predstavovali 372,45%, ako aj vysokú mieru RPMN vo výške od 2430,96% do 5135,23% súd považoval tieto úvery za bezúročné a bez poplatkov. Súčasne uzavrel, že žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie. Žalovaná sa na úkor žalobcu neoprávnene obohatila a je teda povinná toto obohatenie žalobcovi vrátiť.

V konaní žalovaná vzniesla námietku premlčania a súd sa touto námietkou zaoberal. Dospel k záveru, že nároky, ktoré si uplatnil žalobca sú dôvodné, ale v časti sú premlčané. Vychádzal z tej skutočnosti, že žalobca nadobudol vedomosť o obsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného sa dozvedel, až keď sa zúčastnil prednášky občianskeho združenia konanej v A. v januári 2017. Následne v júni 2017 podal žalobu na súde o určenie úverov ako bezúročných a bez poplatkov. Vzhľadom k tomu, že žalovaná uplatnila námietku premlčania, súd mal za to, že nároky, ktoré si uplatnil žalobca zo zmluvy zo dňa 4.11.2013 a zo dňa 24.1.2014 sú premlčané v celom rozsahu a nároky zo zmluvy zo dňa 4.3.2014 sú premlčané v časti zaplateného poplatku dňa 3.4., 30.4. a 30.5.2014. teda podľa názoru súdu sú nároky žalobcu v sume 567,00 eur premlčané. Priznal preto žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2.995,00 eur a žalobu o sumu 567,00 eur zamietol.

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že ich náhradu nepriznal žiadnej sporovej strane, lebo úspešný žalobca si náhradu trov konania neuplatnil a ani žiadne trovy konania mu nevznikli a neúspešnej žalovanej náhrada trov konania nepatrí.

Rozsudok v jeho vyhovujúcich výrokoch napadla včas podaným odvolaním žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C.s.p. K postaveniu spotrebiteľa uviedla, že v zmysle ustanovenia § 3 písm. l/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch: „Spotrebiteľským úverom nie sú: úver, ktorý sa musí splatiť v lehote nepresahujúcej tri mesiace.“ V zmysle zmlúv o úvere zo dňa 18.10.2013 bol žalobca povinný zaplatiť úver v lehote 7 dní odo dňa poskytnutia úveru, zmluvy o úvere zo dňa 14.11.2013 bol žalobca povinný zaplatiť úver v lehote 14 dní odo dňa poskytnutia úveru a v zmysle zmluvy o úvere zo dňa 24.1.2014, dňa 4.3.2014 a dňa 31.3.2015 bol žalobca povinný zaplatiť úver v lehote 28 dní odo dňa poskytnutia úveru. Vzhľadom na uvedené nie je možné považovať uzavreté zmluvy o úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch za spotrebiteľské. Navyše uviedla, že žalobcovi nie je možné priznať postavenie bežného spotrebiteľa, nakoľko podľa dostupných informácií z Národnej banky Slovenska vykonával žalobca v období od 30.12.2010 do 15.7.2017 činnosť viazaného alebo samostatného finančného agenta v oblasti poskytovania úverov pre iné nebankové subjekty. Z toho dôvodu je žalovaná toho názoru, že žalobca sa nemôže dovoliavať neznalosti právnych predpisov v oblasti spotrebiteľských úverov. V zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník: „Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa(ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.“ Vzhľadom na vyššie citované ustanovenie a skutočnosť, že všetky zmluvné podmienky boli žalobcovi

jasné a s ktorými pri uzatvorení zmluvy súhlasil, je žalovaná toho názoru, že žalobca sa nemôže domáhať určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok a určenia žalovaných zmlúv o úvere za bezúročné a bez poplatkov, nakoľko v čase ich uzatvorenia vykonával činnosť finančného agenta pre iné nebankové subjekty. Žalobca ako finančný agent bol v oblasti poskytovania úverov osobitne školený a jeho námietky o nezrozumiteľnosti ceny poskytnutej finančnej služby sú absolútne nedôvodné, pričom výška úrokovej sadzby bola jasne uvedená v bode 3. zmluvy o úvere Náklady spojené so spotrebiteľským- úverom. Na záver žalovaná uviedla, že žalobca nemá ustálený právny základ, na základe ktorého sa domáha vydania Bezdôvodného obohatenia, nakoľko v žalobe neustále poukazuje na neplatnosť zmlúv pre rozpor s dobrými mravmi, pričom v petite navrhuje určenie zmlúv za bezúročné a bez poplatkov. K premlčaniu žalovaná citovala ustanovenie § 451, 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka a uviedla, že účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v stanovenej premlčacej dobe - teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútiteľnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako pred ist. resp. riešiť situácie, kedy až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva zo strany veriteľa a tak sa vznáša do záväzkových právnych vzťahov účastníkov práva neistota, resp. hrozba, že dlžník môže byť vystavený bez zreteľa na čas (bez obmedzenia doby) úspešnej žalobe zo strany veriteľa. V inštitúte premlčania sa premieta pravidlo vigilanti bus iura scripta sunt (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú; alebo inak povedané, že právo patrí bdelym). Vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobca v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka môže domáhať v subjektívnej (dvojočnej) lehote. Vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobca v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka môže domáhať v subjektívnej (dvojočnej) lehote, najneskôr však do uplynutia 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty. Ich začiatok je upravený odlišne. Tieto dve premlčacie doby začínajú plynúť, plynú a končia sa nezávisle od seba. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Žalovaná poukázala na to, že požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere zo dňa 14.11.2013 je premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote dňa 23.1.2016 v celom rozsahu. Žalovaná poukázala na to, že požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere zo dňa 24.1.2014 je premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote dňa 28.2.2016 v celom rozsahu. Požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere zo dňa 5.3.2014 je premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote dňa 20.5.2017 v celom rozsahu. Žalobca svoj návrh na súde uplatnil až dňa 5.6.2017, čo nie je sporné. Žalovaná má za to, že žalobcovi zo zmluvy o úvere subjektívna premlčacia lehota začala plynúť odo dňa uhradenia istiny, t.j. kedy mal žalobca vedomosť bezdôvodnom obohatení, nakoľko uhradil sumy nad rámec istiny, ktorým sa hradili úroky a poplatky. Okrem toho sú premlčané aj všetky nasledujúce splátky v dvojočnej premlčacej lehote. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Skutočná vedomosť žalobcu o tom, kto na jeho úkor získal majetkový prospech a v akej výške predstavuje vedomosť o rozhodujúcich skutkových okolnostiach. Podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. Zbierke zákonov SR, o všetkom čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou neznalosť práva neospravedlňuje. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje požadované údaje je potrebné na strane žalobcu viazať k okamihu podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu. Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známym pre každého, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobca v čase uzatvorenia zmluvy sa dozvedel, že ak v zmluvách chýbajú obligatórne náležitosti požadované zákonom č. 129/2010 Z.z., úver je bezúročný a bez poplatkov. V prípade tvrdení žalobcu, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedal až po vysvetlení, ktoré mu podal právny zástupca je účelové. Žalobca sa reálne dozvedel, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatil sumu nad rámec istiny. Rovnaký názor týkajúci sa vedomosti o bezdôvodnom obohatení spotrebiteľa zastáva aj Najvyšší súd SR rozhodnutím sp. zn. 1Cdo 67/2011, ako aj 5Cdo 121/2009. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To kedy oprávnený, získal

informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydanie bezdôvodného obohatenia (napr. o tom, ako môže právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné (záver z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 1Cdo 67/2011). To kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Rozhodujúcim pritom je zákon č. 129/2010 Z.z., priamo ustanovuje kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Bolo by neprimeranou ochranou práva spotrebiteľa a porušením základnej zásady C.s.p., ktorou je rovnosť strán, pokiaľ by bol začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby posunutý dna deň, kedy sa od svojho právneho zástupcu dozvedel, že žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. K rovnakým názorom dospel aj Najvyšší súd SR, sp. zn. 5Cdo/121/2009 ktorý v odôvodnení konštatoval, že pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“ (teda nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie). Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/169/2017. O určení zmluvy za neplatnú resp. o bezúročnej a bez poplatkovej úverovej zmluvy vzhľadom na nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právnych predpisov mal žalobca podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. vedomosť už pri podpise zmluvy o úvere, rovnako mal vedomosť už pri podpise úverovej zmluvy o tom, kto je veriteľom zo zmluvy o tom, komu a kedy jednotlivé splátky úveru spláca. Žalobca od svojho právneho zástupcu získal iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa o rozhodujúcich skutkových okolnostiach pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Na základe tejto skutočnosti začala plynúť subjektívna lehota zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti (Okresný súd Bratislava I sp.zn. 7C/195/2012 zo dňa 30.6.2016). Tým, že splátky úveru uhradza sám dlžník jemu uznanej výške možné úsudok v okamihu platenia sumy zodpovedajúcej istiny urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Preto sa musí dlžník dozvedieť o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamihom, kedy úhrad i splátku, ktorou poskytnutú istinu prvýkrát prepiať. Vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúce v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôslednú sankcie zakotvenej právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká " v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny (KS Trenčín, sp. zn. 5Co/351/2016 zo dňa 17.5.2017). V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/67/11 a tiež názor Krajského súdu v Nitre vysloveného v obdobnej právnej veci vedenej pod sp.zn. 6Co/562/2015. Premlčanie subjektívnej lehoty je možné odôvodniť presne tak ako to vo svojom rozhodnutí vedenom pod sp. zn. 17Co/372/2015 uviedol Krajský súd v Trenčíne, dňa 27.4.2016. Svoje rozhodnutie oprel o vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, vzniká v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 12C/110/2016-38 zo dňa 18.5.2017, ktorým súd zamietol žalobcu v obdobnom prípade z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty, kde súd uviedol nasledovné: „Žalobkyňa od združenia získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa rozhodujúcich skutkových okolností pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Napokon tu súd poukazuje aj na samotné prehlásenie združenia, v ktorom sa uvádza, že sama žalobkyňa vyhľadala združenie už v januári, to znamená, že mala vedomosť (už si zisťovala, mala záujem zistiť si informácie napr. vo svojej zmluve, o ktoré sa dovedy nezaujímal, hoci mohla, avšak čas plynul) o skutkových okolnostiach a samotné oboznámenie s právnym posúdením nemalo vplyv na subjektívnu lehotu. Na základe týchto skutočnosti súd uvádza, že subjektívna lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti....“ V prípade ak by žalobca namietal a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo 9/2012, v tom zmysle, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana spotrebiteľa. V danom prípade vzniesol žalovaný hmotnoprávnu námietku premlčania, na ktorú súd musí vziať zreteľ. Ak druhá strana účinne vzniesla námietku premlčania, nemožno ani v prípade spotrebiteľa pripustiť odlišnú interpretáciu ustanovení zákona o plynutí subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa môže domáhať vydanie bezdôvodného obohatenia. Rovnaký názor zastáva aj Najvyšší súd SR rozhodnutím sp.zn. 3Cdo 169/2017, ktorý vo veci týkajúcej sa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo 9/2012 v kontexte princípu vigilantibus iura scripta sunt c/a ochrana práv spotrebiteľa, poukázal že predmetné rozhodnutie NS SR sp.zn. 6MCdo 9/2012 bolo vydané v skutkovo a právne odlišnej

veci, líšiace sa od predmetu sporu žalobkyne a žalovanej nielen z hľadiska podstaty účelu konania, ale aj procesného postavenia spotrebiteľa. Vo veci rozhodnutia NS SR sp.zn. 6MCdo 9/2012 poukázal NS SR na uvedený princíp v súvislosti s riešením procesnej otázky (oprávnenia exekučného súdu skúmať právomoc rozhodcovského súdu vydať rozhodcovský rozsudok), ale v tomto konkrétnom prípade nejde o riešenie právomoci exekučného súdu ale na riešenie hmotnoprávnej otázky (začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby) (Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 169/2017). Na základe uvedeného nemožno aplikovať rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo 9/2012, v tom zmysle, že princíp *vigilantibus iura scripta sunt* v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana spotrebiteľa. K výške bezdôvodného obohatenia odvolateľ citoval ustanovenie § 451 Občianskeho zákonníka a bol toho názoru, že zo zmlúv o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Žalovaná razantne odmieta, že by z jej strany došlo k bezdôvodnému obohateniu. Žalovaná mala za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek nárok na jeho vydanie podlieha zákonnej objektívnej a subjektívnej premlčacej lehote. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku osoby, ktorá má bezdôvodné obohatenie vydať. Ak sa teda takáto osoba premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo priznať. Námietka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obranu povinnej osoby proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo; na. V zmysle vyššie uvedeného je žalovaná toho názoru, že prípadný nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmlúv o úvere zo dňa 14.11.2013, dňa 24.1.2014 a dňa 5.3.2014 je premlčaný v celom rozsahu. K zmluve o úvere č. 466641 zo dňa 26.5.2015 si žalobca nárokuje vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.720,00 eur. Zmluva o úvere č. 466841 bola uzavretá dňa 31.3.2015, pričom v zmysle zmluvných podmienok bol žalobca povinný uhradiť celkovú sumu do 28 dní, t.j. do 28.4.2015. Žalobca uhradil prvú splátku až dňa 24.6.2015, teda po splatnosti úveru. V prípade vyhlásenia zmluvy o úvere č. 466841 za bezúročnú a bez poplatkov žalovanému stále patrí nárok na zákonný úrok z omeškania odo dňa splatnosti do zaplatenia istiny. Žalobca uhradil istinu až dňa 17.9.2015. Vzhľadom na uvedené je tvrdenie žalobcu o výške bezdôvodného obohatenia v sume 1720,00 eur nesprávne. Žalovaná je však toho názoru, že z predmetnej zmluvy o úvere žiadne bezdôvodné obohatenie nevzniklo. Vzhľadom na skutočnosti uvádzané skutočnosti odvolateľ žiadal odvolací súd, aby zrušil rozsudok Okresného súdu Michalovce sp.zn. 10Csp/142/2017 zo dňa 26.11.2020 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že je účelové, keďže žalovaná nepredložila žiaden relevantný dokument, ktorým by napadla a dôkazom vyvrátila niektorý z kľúčových bodov odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací prejednal odvolanie žalovanej bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) v rozsahu danom v ust. § 379 a § 380 C.s.p., z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolaním žalovanej bol napadnutý rozsudok (len) v jeho vyhovujúcich výrokoch, teda vo výrokoch, ktorými boli jednotlivé úvery uvedené v bodoch I. až V. výroku rozsudku označené za bezúročné a bez poplatkov a tiež výrok, ktorým bola žalovaná zaviazaná vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 2.995,00 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Predmetom odvolacieho prieskumu sa preto stal rozsudok v týchto napadnutých vyhovujúcich výrokoch a súvisiaci výrok o trovách konania.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 15.6.2022 o 9,50 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 8.6.2022 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

Žalovaná v odvolaní namietala odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C.s.p., teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolačný súd po preskúmaní odvolania zistil, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Správne súd prvej inštancie preskúmané zmluvné vzťahy, založené zmluvami o úvere medzi zmluvnými stranami posudzoval ako vzťahy spotrebiteľské, nakoľko niet pochyb o tom, že preskúmané zmluvy uzavreli žalobca ako spotrebiteľ a žalovaná ako dodávateľ (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Žalobca v daných zmluvných vzťahoch vystupoval ako spotrebiteľ, teda ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľských zmlúv nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Odvolacie námietky žalovanej, keď poukazuje na to, že žalobca vykonával funkciu finančného poradcu nemôžu obstáť, nakoľko v daných zmluvných vzťahoch jednoznačne žalobca vystupoval ako spotrebiteľ. Z obsahu jednotlivých zmlúv nevyplýva, že by poskytnuté finančné prostriedky mal žalobca akýmkoľvek spôsobom použiť v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovanú, ktorá neprodukovala v konaní pred súdom prvej inštancie žiadne také dôkazy, z ktorých by vyplynulo, že žalobca nevystupoval v daných zmluvných vzťahoch ako spotrebiteľ.

Niet pochyb ani o tom, že preskúmané úvery nie sú „spotrebiteľskými úvermi“, tak ako má na mysli § 1 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z., konkrétne písm. l/, podľa ktorého spotrebiteľským úverom nie je taký úver, ktorý sa musí splatiť v lehote nepresahujúcej tri mesiace. Ani jeden z preskúmaných úverov nemal dohodnutú splatnosť viac ako tri mesiace.

Správne však súd prvej inštancie daný zmluvný vzťah posudzoval v zmysle § 2 písm. c/ zák. č. 129/2010 Z.z., podľa ktorého na účely tohto zákona sa rozumie iným veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá v rámci svojho podnikania ponúka alebo poskytuje úvery alebo pôžičky, ktoré spĺňajú aspoň jednu z podmienok uvedených v § 1 ods. 3 písm. c/, f/ a l/, pričom tieto úvery alebo pôžičky nespĺňajú žiadnu z podmienok uvedených v § 1 ods. 3 písm. a/, b/, d/, e/, g/ až k/ a m/ až r/; za iného veriteľa sa nepovažuje banka, pobočka zahraničnej banky a finančná inštitúcia podľa osobitného predpisu, ktorá má povolenie na činnosť udelené Národnou bankou Slovenska.

V danom prípade má žalovaná postavenie iného veriteľa, keďže sú naplnené všetky podmienky ustanovené vyššie cit. ust. § 2 písm. c/ zák. č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia jednotlivých úverov.

Podľa § 24 ods. 1 cit. zákona na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a ktoré sú poskytované inými veriteľmi spotrebiteľom, sa vzťahujú ust. § 1 ods. 2 druhá veta, § 2, § 3 a § 4, § 6 až 8, § 9 ods. 1, 2, 9 až 11, § 11, § 12, § 14, § 16, § 17, § 19, § 23 a § 25a tohto paragrafu.

Z vyššie cit. zákonného ustanovenia vyplýva, že na preskúmané úvery, ktoré boli poskytované iným veriteľom, sa vzťahujú ust. § 9 spomínaného zákona.

Podľa § 9 ods. 9 zák. č. 129/2010 Z.z. od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetných zmlúv, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2015, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 1a ods. 2 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. o stanovení najvyššej prípustnej výšky odplaty – ak ide o poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi na obdobie kratšie ako tri mesiace alebo o poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, ktorých výška nepresiahne 100,00 eur, je najvyššia prípustná výška odplaty zo sumy zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov 30% ročne.

Ako vyplýva z výsledkov dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, niet pochýb o tom, že percentuálne vyjadrenie zmluvne dohodnutých peňažných prostriedkov presahuje 370% ročne, a to u každej z preskúmaných zmlúv.

Správne preto súd prvej inštancie uzavrel, že výška odplaty, ktorá pri zmluvách preskúmaných súdom je tvorená výlučne úrokom vo výške presahujúcom 370% ročne z poskytnutého úveru, jednoznačne prevyšuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenú § 1a ods. 2 vyššie cit. nar. vlády č. 87/1995 Z.z.

Možno sa preto len stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že dohodnuté odplaty v jednotlivých zmluvách o úvere sú neprimerane vysoké a sú v rozpore nielen s dobrými mravmi, ale aj so zákonom. Dôkazom o tom je aj neprimerane vysoká ročná percentuálna miera nákladov pri jednotlivých zmluvách, ktorá sa pohybuje v rozpätí od 2430,96% po 5135,25%, čo výrazne prevyšuje priemernú hodnotu RPMN na poskytnutý úver platnú ku dňu uzavretia jednotlivých zmlúv, ktorá sa podľa údajov uvedených samotnou žalovanou v jednotlivých zmluvách pohybuje vo výške nad 72%.

Z dôvodu dojednania neprimerane vysokej (nepřípustnej) výšky odplaty je potrebné považovať jednotlivé úvery za bezúročné a bez poplatkov, keďže výška úroku je preukázateľne dojednaná v rozpore so zákonom, z ktorého dôvodu je potrebné považovať dojednanie o úroku za neplatné (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Správne preto súd prvej inštancie výrokmi I. až V. určil jednotlivé úvery ako bezúročné a bez poplatkov. Správne rozhodol tiež o povinnosti žalovanej vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie tak, ako vyplýva z výroku VI. napadnutého rozsudku z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje.

K odvolacej námietke žalovanej, ktorá vytýka súdu prvej inštancie, že nesprávne posúdil otázku premlčania nároku žalobcu, keď podľa jej názoru začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je

potrebné posudzovať podľa úhrady, od ktorej žalobca poskytnutú istinu prvýkrát preplatil, odvolací súd udáva nasledovné:

Aj keď otázka posudzovania subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebola v judikatúre súdov ustálená, k zmene došlo prijatím rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 28.9.2021 sp.zn. 5Cdo/29/2021, ale aj v neskorších rozhodnutiach, skutkovo a právne na toto rozhodnutie nadväzujúcich (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/79/2021, 7Cdo/181/2020) a teda, že pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného. Podľa tvrdení žalobcu sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej až potom, ako sa zúčastnil prednášky Občianskeho združenia konanej v A. v januári 2017. Pokiaľ potom podal žalobu na súde o určenie úverov ako bezúročných a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia v júni 2017, urobil tak v rámci plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Preto možno konštatovať, že nárok žalobcu nie je premlčaný.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutých vyhovujúcich výrokoch, vrátane výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Aj keď v odvolacom konaní bol žalobca úspešný, trovy odvolacieho konania mu nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

1

9CoCsp/43/2021-

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).